זהר

ספר קומץ המנחה חלק ב - אות נח

ויוסף בקדושה נגד עשו כי יוסף הוא ערב שבת ודוד המלך ע"ה שבת כידוע לבאים בסוד ה' וכמו שנתבאר במקום אחר וחז"ל המשילו (עבודה זרה ג'.) עולם הזה לערב שבת ועולם הבא לשבת (ולכן צחות לשון חז"ל בסיפור מעשה דפרק כל כתבי (שבת קי"ט.) יוסף מוקיר שבת אף על פי שמעשה כך היה ידוע כי כל דבר אינו במקרה והזדמן רק הכל רמזים עליונים רומז למה שנאמר (ישעיה י', י"ג) אפרים לא יקנא את יהודא ואין כאן מקום להאריך בביאורו)

ספר אור זרוע לצדיק - אות א

והיינו כי אמרו ז"ל (שבת קמ"ו.) ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתן. פירוש, כי הזוהמא שהטיל הנחש בארנו במקום אחר שהוא התאוה כלשון חכמים כשבא נחש וכו' (שם) וכמו שכתבתי במקום אחר על מה שאמרו ז"ל (שבת נ"ה ע"ב) על ישי שמת בעטיו של נחש. ובמדרש (ויקרא רבה י"ד, ה') על פסוק (תהלים נ"א, ז') בעוון חוללתי, בעוון מלא, אפילו חסיד שבחסידים אין מכוון אלא להנאתו. וזהו ישי אביו של דוד וזה עטיו של נחש, ודבר זה הוא חסרון בתולדה של כל ילוד אשה מצאצאי חוה ואין מועיל על זה שום השתדלות אפילו חסיד שבחסידים [ובשביל כך הוא המיתה בעטיו של נחש כנ"ל. כי המיתה הוא הדביקות בהנאה גופנית שהיא לפי שעה. וכמו שכתבתי במקום אחר בזה, כי המיתה הוא מצד התאוה והחיים הנצחיים מן ההיפוך שהיא התורה שהיא היפך התאוה ואין כאן מקומו להאריך]. רק כמו שאמרו ז"ל (יומא פ"ה ע"ב) מי מטהר אתכם הקב"ה. טומאה בכל מקום נקרא תאוה כמו שכתבתי במקום אחר. והטהרה מזה הוא הקב"ה מטהר וכמו שאמרו ז"ל (נדה ל"א.) על פסוק (במדבר כ"ג, י') ומספר את רובע ישראל על דבר זה נסמית עינו של אותו רשע וכו' שהקב"ה מעיד שתאוה זו של ישראל היא נקיה וטהורה והם נקראים בשר קודש [על שם המילה שבבשרם, הרומזת להעדר התאוה כנודע].

קונטרס דברי חלומות - אות יח

יח) ליל וערב שבת קודש תזריע כ' למספר בני ישראל. לך דוד ועמך בן ישי (דברי הימים - א י"ב, י"ח). כי בחירת דוד היתה מצד מעלת עצמו וגם מצד אביו וכמבואר מלשון הכתוב (שמואל - א ט"ז, א') כי ראיתי בבניו לי מלך דמבואר דהבחירה למלך היה באחד מבניו של ישי דוקא [כי הוא היה הצדיק יסוד עולם שלא חטא מעולם כמו שאמרו ז"ל בשבת (נ"ה ע"ב) דמת בעטיו של נחש ומהיסוד בא מלכות] וכאמרם ז"ל (פסחים ס"ו ע"ב) על פסוק (שם פסוק ז') כי מאסתיהו מכלל דהוי חזי משמע דתחילת הבחירה באחד מבני ישי כי האב זוכה לבנו וכו' [וכן אמרו בתנא דבי אליהו (סדר אליהו רבה פרק כ') על הרבה שבאו בזכות אבותם ועל הרוב גם זכות אבותם מסייעתם. וכן אמרו (שבת שם) בעמרם אבי משה רבינו ע"ה דמארבעה שמתו בעטיו של נחש ועל כן יצא ממנו משה רבינו ע"ה ורק אברהם אבינו ע"ה שנקרא אב לכל העולם כולו כי הוא האב והראשון שאין לפניו ולא בא בזכות אבותיו ועל כן נקרא תחילה לגרים בחגיגה (ג').]:
ושאול שהיה שונאו וידע ממעלתו חשב דהכל מצד אביו לבד ועל כן קראו רק בן ישי מדוע לא בא בן ישי (שמואל - א כ', כ"ז). בוחר אתה לבן ישי (שם פסוק ל'). לכולכם יתן בן ישי (שם כ"ב, ז'). בכרת בני עם בן ישי (שם פסוק ח'), וכדומה, שתלה כל מעלתו במה שהוא בן ישי לבד. אבל באמת היה לו שני המעלות על כן עמשא אמר לו שניהם [ואמר לשון לך דוד שבזה הוא נבדל מכל אחר ואין דומה לו כלל על כן אמר לך שהם שייכים לו כעבד לאדונו. אבל לשון עמך משמע שמחוברים ודומים לו. וזהו מצד מעלת בן ישי דגם אחיו כן ואינו מיוחד בזה מכל האדם ואפשר להיות דומה לו וגם עמשא הוא בן בתו של ישי כמו שאמרו ז"ל (שבת שם) ועל כן אמר לשון עמך בזה]:

ספר תקנת השבין - אות ה

וכן בבראשית רבה (ט', ז') טוב זה יצר טוב מאוד זה יצר רע דעל ידי זה יוכל להיות טוב מאוד, כי עיקר שם יצר הוא על חשק הלב ויצר רע הוא על חשק הרע, אבל מי שבתוקף אהבת ה' יתברך דכל חשקו ותאוותיו הוא למצוא דבר לנחת רוח לפניו יתברך גם כשיזדמנו לפניו חשקי ותאוות עולם הזה אין צריך להתגבר נגדם ולאכפייא להו כי מי שלבו בוער באהבת ה' יתברך כל אהבות אחרות בטלות לגבה, כמו שאנו רואין באהבות עולם הזה כממון וכיוצא

שמי ששקוע ושוקד למלאות אהבתו ותאותו בדבר זה גם אם ימצא ויפגע באהבות אחרות לא יפן להם ואין חילוק אליו בלכתו להרויח ממון הרבה אם אוכל מעדנים או לחם צר ולא יטריד עצמו אפילו רגע מועטת בשביל אכילת מעדני עולם אם יפסיד על ידי זה ריוח העצום ששוקד להרויח וגם כשאוכל אין לבו פונה לעידון המאכל ומילוי תאוה זו כל זמן שלבו שקוע ובוער למלאה בתאוה אחרת, וכל שכן באהבת ה' יתברך דמעט מהאור שמאירים עיניו על ידי זה דוחה הרבה מן החושך וכל תאוות עולם הזה מאוסים בעיניו לגמרי, אלא שהאוהב ה' יתברך וכל חשקו למצוא איזה דבר לעשות נחת רוח לפניו הנה הוא מוצא גם בתאוות עולם הזה מה שיהיה לנחת רוח לפניו דמאחר שהוא יתברך ברא דבר זה וחשק זה בעולם ודאי יש בו צורך ותועלת לקדושה ולהיות לו יתברך גם כן נחת רוח מזה, וזה כל עבודת האוהב ה' בעניני עולם הזה שאין צריך להתאמץ לאכפייא רק לאהפכא שימצא בהם דרכי עבודת ה':
וזהו שעשאו אברהם אבינו ע"ה טוב והוא נקרא טוב מאוד, כידוע המשל מבן מלך שהיה בשביה ביד אויבים והביאוהו לו דיותר שמחה הוא לפניו בו לאין ערך ממה ששמח בבניו האחרים שהם לפניו תמיד ואפילו יהיה זה הבן פחות המעלה הרבה מהם, וכן מה שמוציא יקר מזולל בעבודת ה' בעניני תאוות וחמדות עולם הזה המעט בזה לרב ולטוב מאוד יחשב לפניו יתברך:

ספר תקנת השבין - אות ו

יוסף שבזה עיקר נסיון שמירת הברית שהוא לאכפייא בדרגא דצדיק בצמצום הוא בארמית דאין לה שייכות עם זרע ישראל, [מה שאין כן נסיון דדוד המלך עליו השלום בישראלית לא עלתה בידו דשם הנסיון היה לאהפכא לא לאכפייא דבאמת ראויה היא לו ואין זה דרגא דיוסף]

ספר ליקוטי אמרים - אות טז

כי אהרן שושבינא דמטרוניתא (זוה"ק ח"ג נ"ג ע"ב) שעל ידי עבודתו הוא מקבל השפע למעלה ומוליך נפשות ישראל למעלה לקבל השפע אבל משה רבינו ע"ה שושבינא דמלכא והוריד התורה לארץ כידוע:
...
וכך הוא הסדר יושר ומקיף ועיגולים כידוע וכן סדרם משה אהרן ומרים שהם סנהדרין וכהן גדול ומלך כידוע, וכשיהיה שלימות מלכות בית דוד אז יהיה שלימות העיגולים שתשמח בתולה במחול, והיינו כידוע דמקום מצב הרע שבכל עולם ועולם הוא בין היושר למקיף ועיגולים והיינו דעיקר הרע הוא במעשה כידוע דמחשבה רעה אין וכו' (קידושין מ'.) והיינו בכוחות הנפש כמו שנאמר (ויקרא ה', א') ונפש כי תחטא וכמו שנתבאר במקום אחר, והיינו שעיקר כוונת הרע בעולם מצידו היינו מצד פעולתו לרע הוא להוציא באדם מן הכח לפועל איזה דבר רע שזהו ענין כח העיגולים וכמו שנתבאר למעלה [דהוא מידה העשירית שביושר, והיינו דכח זה שוה בכל אדם והוא דרך משל כח חוש המישוש או כח הפעולה שוה בכל האיברים ובכל אדם רק החילוק באיכות הפעולה זהו מצד תשע ספירות ראשונות אבל מצד העשירית הוא השיווי] וגם להעלים ממנו האור מקיף דה' יתברך היינו להעלים ממנו ששורשו רק טוב ודבוק בה' יתברך ושבאמת ה' יתברך שומרו:
וכשיתגלה זה יקוים יבוקש עוון ישראל ואיננו (ירמיה נ', כ') כי הרי אור ה' יתברך מקיפו מכל צד לשמרו מכל רע ואיך אפשר שיחטא, רק שבעולם הזה זה נעלם וזה יתגלה רק כשיתגלה גם כן תיכף עמה אור העיגולים היינו שבכל הפעולות והמעשים היה הכל אור ה' יתברך גנוז בהם, דבעולם הזה גם אור זה נעלם כי אין אדם צדיק אשר וגו' ואי אפשר כלל שיהיה גלוי לעין איך אור ה' יתברך נמשך בכל הפעולות וכולם דבוקים בו, ולא יחטא, זה אי אפשר מצד כוחות הרע העומדים כמחיצה לאור מקיף ועיגולים:
וזהו תכלית העבודה והשתדלות אדם בעולם הזה להסיר מסך המבדיל עד שיבוא ויגיע להשיג בהירות אור ה' יתברך המקיפו [כידוע שממנו מזדכך חיצונות הכלי וזה סוד כי קרן עור פניו כנודע והיינו דיש עור ובשר והעור נקרא בזוהר משכא דחויא שמצידו החטאים, והיינו בעולם הזה שלא נזדכך ולכך נראה למראית העין פנימות הכלי טוב מן חיצונותה ובאמת החיצונות טוב כנודע והיינו על דרך שאמרו (ברכות ל"ד ע"ב) במקום שבעלי תשובה עומדים וכו' וזה יקר יותר אחר הזיכוך כשמשיג האור מקיף ואין כאן מקומו להאריך] ואור הפנימי שבכוחות הפועלים שלו, וכידוע בזוהר (ח"ג ק' ע"ב) על פסוק (בראשית ל"ג, י"ז) ויעקב נסע סוכתה שאחר הניצוח לעשו בראש השנה ויום הכפורים אז מגיע לסוכות שזהו נגד ענני כבוד והיינו אור מקיף:

ספר פרי צדיק חג הסכות - אות כז

כן יום הכפורים שנקרא שבת שבתון והוא השבת של המקראי קודש דישראל מקדשי ליה והוא נגד בחינת דוד המלך ע"ה לכן גם כן אין בו אכילה ושתיה כי כן הוא בחינת מדה השביעי מצד קדושת ישראל לפרוש א"ע מכל הנאות העולם הזה. אמנם בשלמה המלך ע"ה מצינו בו דייקא ויעש משתה לכל עבדיו ואמרו ז"ל (שהש"ר פ"א ט') שעושין סעודה לגמרה של תורה וכל ענינו היה דייקא על ידי קדושת הסעודה כמו שנאמר ויהי לחם שלמה וגו' כי כמו שהיה משה רבינו ע"ה השורש של תורה שבכתב היה מסולק מכל עניני העולם הזה ואהרן הכהן היה בחינתו דייקא להמשיך בחינת הקדושה בכל עניני הגשמיים שבהעולם הזה כענין אכילה ושתיה וכמו כן בחינת דוד המלך ע"ה שהוא שרש של תורה שבעל פה היה מסולק מכל עניני העולם הזה. וכנגד זה היה שלמה בנו דייקא להמשיך קדושה בכל הדברים גשמיים ובתענוגי עולם הזה ובחינת דוד ושלמה המה נגד בחינת משיח בן יוסף ומשיח בן דוד כמו שנאמר לדוד רק אתה לא תבנה הבית כי איש מלחמות אתה ודמים רבים שפכת, והיינו בחינת משיח בן יוסף שיהיה לו גם כן מלחמה עם האומות העולם, והיינו מדת יוסף הצדיק איזהו גבור הכובש את יצרו כי שאור שבעיסה ושעבוד מלכות המה ענין אחד כי כמו שנמצא בלב התגברות היצר הרע כמו כן נמצא לעומת זה אומות העולם בפועל שיש להם כח הזה בקליפה שעומדים על האדם ונצרך להלחם עמהם לכן היה לדוד המלך ע"ה מלחמות רבות עד שכבשם תחת ידו בעת שכבש את יצרו מכל וכל. וכמו כן הוא ענין משיח בן יוסף שיהיה לו מלחמה מבחינת גבור הכובש את יצרו. **אמנם החילוק הוא שבחינת יוסף הוא המלחמת היצר קודם החטא שלא יהיה ניסת לעצתו. ובחינת דוד המלך ע"ה הוא המלחמה גם אחר הקלקול שאירע לו לבל יפול לבו מזה רק להתגבר עליו על כל פנים מכאן ולהבא כידוע שהוא הגבר הוקם עולה של תשובה אמנם בחינת שלמה המלך ע"ה הוא נקרא איש מנוחה שאין לו שום מלחמה מצד היצר הרע שכבר הוא כבוש תחתיו ולכן אין לו גם כן שום מלחמה עם האומות העולם וזה יהיה בחינת משיח בן דוד שנאמר בו וישתחו לו כל מלכים וגו' מפני שיהיה תכלית השלימות גם בביטול התגרות היצר הרע כמו שנאמר והסירותי את לב האבן מקרבכם:**

ספר פרי צדיק חג הסכות - אות לט

והוא כאשר שמענו בשם הרב הקדוש מפרשיסכא זצללה"ה שבשמיני עצרת הוא אושפיזא דשלמה המלך ע"ה והוא על רמז דברינו הקודמים בהו"ר כי תכלית הבירור והתיקון של כל הימים הקדושים מה שפעלנו בתשובה ותפלה נשלם בשמיני עצרת ונתברר שכל מעשינו גם בדברים הגשמיים המה בקדושה וזה גם כן בחינת שלמה המלך ע"ה שבו נתברר כל העסק של דוד המלך ע"ה שתיקן הכל בכח תשובתו ותפלתו כאמרם ז"ל (שבת ל'.) שאמר לו השם יתברך בחייך איני מודיע בחיי שלמה בנך אני מודיע וכו' כשדבקו השערים וכו' ובאותו שעה חי' דוד דהנה שלימות החיים אין באופן להגיע בעולם הזה רק מי שהוא נקי מהעטיו של נחש כאמרם ז"ל (ויק"ר פכ"ז) אם לא חטא האדם היה חי וקיים הרי אליהו שלא חטא הוא חי וקיים. אבל על ידי תשובה שיהיה נתקן הפגם עד שיגיע לשלימות החיים אין באופן להתברר בעולם הזה ולזה ל"ה יכול דוד המלך ע"ה לבוא לבחינה זו בחייו רק בימי שלמה בנו נשלם לו תכלית הבירור, והיינו באותו שעה חיה דוד ממש, והיינו שנשלם בו בחינת דוד מלך ישראל חי וקיים כמו שיהיה תכלית הבירור בזה בימי משיח בן דוד לעתיד לבוא ולכן נמצא בשלמה המלך ע"ה דייקא ענין משתה ושמחה תמיד כמו שנאמר מיד אחרי זה ויעש משתה לכל עבדיו וגם ויהי לחם שלמה וגו' וגם כל הדור ההוא אוכלים ושותים ושמחים ובדברי תורה הכתוב מדבר וגם על פי פשוט מפני שהיה בכוחם להמשיך הקדושה בכל עניני התענוגי העולם הזה הגשמים כענין רבינו הקדוש שהיה לו גם כן סעודת מלכים כאמרם ז"ל (ברכות נ"ז ע"ב) שלא פסק מעל שלחנו וכו' ואמר שלא נהניתי בעולם הזה כו' אמנם רבינו הקדוש היה מבחינת שלא חטא כמו יעקב אבינו ע"ה שלא מת וכמו שדברנו מזה. אבל בשלמה המלך ע"ה אם היה הדור זכאים כבר היה נשלם תכלית הבירור בהעולם הזה בשלימות גם בפועל כבימות המשיח שיהיה תיקון הפגם. אבל על ידי שלא היה זכאים נתלה אז החטא על שלמה למראה עיני אדם עד שבקשו החכמים לצרף גם את שלמה עמהם וכו' עד שיצא בת קול המעמד ישלמנה כי מאסת וגו' (סנהדרין ק"ד ע"ב). והיינו שאין בזה הענין עסק על פי השגת שכל ותפיסת האדם רק לפניו יתברך גלוי וידוע שכל עניני שלמה היה להמשיך הקדושה בכל תענוגי השפלים שבהעולם הזה רק למראה עיני האדם נעלם העומק הזה עד ימות המשיח במהרה בימינו:

ספר דובר צדק - פרשת אחרי מות אות ד

כידוע דכל העוסקים בחכמות טבעיות כופרים גמורים כי אי אפשר רק שיכפור בחכמות האמת דה' יתברך ולהאמין

דהעולם כמנהגו נוהג על פי הטבע וחכמות עולם הזה, ואי אפשר ללב להכיל שניהם יחד ולתווכם דלכן הקורא בספרים חיצונים אין להם חלק לעולם הבא (סנהדרין צ'.). רק מי שהוא בדרגא דשלמה המלך ע"ה [ומכל מקום גם כן ביקשו למנותו כמו שכתבתי במקום אחר שהוא מצד הקורא בספרים חיצונים אלא שלא עלתה בידם כמו שאירע לרמב"ם שאמר האריז"ל עליו למעלה גם כן חכמתו הצילתו] שהוא היה מושל עליהם כי כל נסתרותיו היו משועבדים לה' מצד השלוש ראשונות דגוף:
ועל ידם זכה לגילוי רוח הקודש והסייעתא מה' יתברך כנגדו עד שנעשה דבוק בו ממש ומשל על שלוש כוחות אלו והם סגדין ליה שגם השלוש ראשונות דגוף מצד הקדושה היו תחתיו כי הוא היה דבוק גם בנפש בעצמות ה' יתברך כנ"ל דמאן דאחיד בלבושא דמלכא כמאן דאחיד במלכא. וכל עסקיו היה רק בחמדות ותאוות עולם הזה כנזכר בכתוב וכן כל התחכמותו מכל בני קדם היינו בכל חכמות דעולם הזה איך להשיגם שזהו חכמות בני קדם, והיינו שעל ידי דביקותו בשלוש ראשונות שהם הנסתרות לה' יתברך היה לו תקיפות זו דאני ארבה ולא אסיר. כי חשב דהוא למעלה ממשה רבינו ע"ה כמו משיח כנזכר לעיל כי כל הנגלות נמשכים רק מן הנסתרות והוא כבר דבוק בנסתרותיו ושורשו הנעלם ולכך התפשט בנגלותיו בכל מיני התפשטות בלי שום הגדרה ורצה להעלות כל הנמצא בטורי חשוך. פירוש כל מיני חכמות עולם הזה וחמדותיו הכל לה' יתברך ומקודם בכל צפרא היה מסתכל לשלוש רוחות כנ"ל לשעבד נסתרותיו לה' יתברך. וה' יתברך עזרו ברוח הקודש דההוא הבלא שהוא הנשרא שהיה מביא לו שני עלין:
...
ובימי שלמה המלך ע"ה היה להם באמת גם כן כל מיני טובות וחמדות וכל מיני חכמות דעולם הזה ואותם טרפין הביא לו ההוא נשרא. פירוש שהשיג ברוח הקודש אותם מחשבות השייכים לאותו יום להעלותן. ומחשבה הראשונה מהם נקרא טרפין שזהו עלה לפרי גופי וזה הביאו לו לביתו פירוש אל מקום הקודש כטעם עלה לפרי אבל אחר כך ירד הוא עצמו אל החושך פירוש אל השבירה והתוהו שהוא שטף עניני עולם הזה המחשיכים ומעלימים אור ה' יתברך ושם תרמוד במדבר בהרים. ובפרשת פנחס (רל"ג.) איתא דלשם הוליכו ועיין שם בעמוד ב' על פסוק (מלאכים - א ט', י"ז) ויבן וגו' למנדע ביה חכמתא עילאה כמה דאת אמר ויבינו במקרא. פירוש להעלות החכמה חיצונית למעלה:

תוספות על חגיגה דף ב/ב

ומטעם דשרי הרבעה שרי גם לרכוב על הפרידה ובתוספתא דמסכת כלאים (פ"ה ובירושלמי פ"ח) תניא אמר רבי איסי בן יהודה אסור לרכוב על הפרידה מק"ו ומה במקום שמותר ללבוש שתי חלוקין אסור בתערובתו מקום שאסור לנהוג שני מינים אינו דין שאסור בתערובתו אמרו ליה והא כתיב והרכבתם את שלמה בני על הפרדה (מלכים א א) אמר להם אין למדים תורה מן התקועה א"ל והא כתיב ויעש הישר בעיני ה':

ספר דובר צדק - פרשת אחרי מות אות ד

ושלמה המלך ע"ה היה תקוע. פירוש תקוע עצמו לדבר הלכה לומר אני ארבה ולא אסיר שחשב שכבר הגיע למדריגת משיח ולכן רכב על הפרידה [וכן רבי דאתי מדוד גידל פרידות לבנות והגם דהוא מלאך המות כנ"ל דזה נקרא מיתה. מכל מקום הוא גידל והחיה דבר זה להעלות מדריגה זו גם כן כמו שאמרו בפרק חלק (סנהדרין צ"ח ע"ב) אי מן חיי רבי שמיה שהוא מדריגת משיח באותו דור. ור' פנחס בן יאיר היה בסוד אליהו שלפני משיח כמו שכתבתי במקום אחר והוא אמר מלאך המות בביתו כמו שאמרו בפרק עשרה יוחסין (קידושין ע'.) אליהו כופתו וכו' כי הוא מברר היחוסין כי מצידו הוא הבירור לפני בא יום ה' וגו'. אבל משיח הוא מטהרם. וגבה טורא ביניהו שאילו נתחברו היה רבי משיח כי היה תיקון לפרידות והוא אמר שאין לו תיקון ואין כאן מקום להאריך]